

Жива маса телиць у різні вікові періоди вище стандарту породи і становить у віці 6 міс. — 176 кг, 12 — 308, 18 міс. — 416 кг.

За генеалогічною структурою тварини голштинської породи відносяться до семи ліній і представлені потомками 32 бугаїв. Рівень продуктивності їхніх дочок за першу лактацію коливається в межах 2298 — 8100 кг молока.

Молочна продуктивність первісток української червоно-рябої молочної породи в середньому становила 6213 кг молока з вмістом жиру 3,42 %, білка — 3,24 %. За генеалогічною структурою дане поголів'я відноситься до 7 ліній.

Порівняно з матерями прибавка надою у корів української чорно-рябої молочної породи становила +773 кг, української червоно-рябої — +689 кг, а у корів голштинської породи рівень надою був на 321 кг молока нижчим. Наведені дані свідчать про високий генетичний потенціал тварин, який зміг реалізуватися завдяки створеним у господарстві умовам годівлі та утримання племінних тварин.

У господарстві атестовано два суб'єкти з племінної справи у тваринництві — племрепродуктор голштинської породи та племрепродуктор української чорно-рябої молочної породи.

УДК 636.2.033.082.(477)

Ю. В. ВДОВИЧЕНКО

Інститут розведення і генетики тварин НААН України

ПІВДЕННА М'ЯСНА ПОРОДА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДАЛЬШОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

У степовій зоні України методом складного відтворного схрещування та гібридизації з плідниками м'ясних порід і зебу створено й затверджено відповідно до наказу № 26/03 від 16.01.2009 р. МінАП і НААН України південну м'ясну породу великої рогатої худоби.

Південна м'ясна порода, створена на основі використання кращого світового генофонду м'ясної худоби та місцевої червоної степової породи, є кращим генофондом для пасовищної технології виробництва яловичини в екстремальних умовах степової зони України. Породу виведена на принципово новій методичній основі з використанням складного відтворного схрещування та міжвидової гібридизації з кубинським зебу.

Таким чином, південна м'ясна порода — це порода гібридної зебувидної худоби, яка немає аналогів в Україні і на Європейському континенті. За продуктивністю тварини породи не поступаються кращим породам вітчизняної та зарубіжної селекції, а за пристосованістю до місцевих умов значно перевищують їх. Тому в сучасних умовах худоба південної м'ясної породи спроможна зайняти чільне місце серед великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності, оскільки не вимагає капітальних споруд та енергомісткого обладнання для свого утримання, добре використовує пасовищні корми, стійка до різких коливань температури та хвороб.

Тварини південної м'ясної породи великої рогатої худоби характеризуються високими племінними та продуктивними показниками: жива маса повновікових бугаїв — 900–1100 кг, корів 550–600 кг, середньодобові прирости живої маси на вирощуванні та відгодівлі 1000–1300 г, забійний вихід 60,2–63,0 %, вміст кісток 17,1 %, витрати кормів на 1 кг приросту 6,7–7,8 кг к. од., вихід телят на 100 корів 85–97 %.

Генофонд тварин південної м'ясної породи характеризується специфічністю та оригінальністю, що зумовлено наявністю в стаді типу 52 антигенів 9 систем груп крові з частотою від 0,0037 до 0,9609 та високою антигена насиченістю (індекс антигена насиченості 0,3974).

Наявність великої кількості антигенів та висока їхня концентрація у генофонді є індикатором і молекулярним маркером адаптаційних якостей тварин до екстремальних умов клімату, резистентності до захворювань, відносної невибагливості до умов годівлі та утримання.

Південна м'ясна порода худоби розводиться нині в 11 атестованих племрепродукторах та у 3 племзаводах — Херсонської, Запорізької, Одеської, Чернігівської та Київської областей. Загальне її поголів'я становить 3906 гол., у тому числі корів — 1746 гол. Найбільша їхня кількість у племзаводах ТОВ «Зеленогірське» — 1140 гол., ТОВ «Перемога» — 427 гол. та ДПДГ «Асканійське» — 644 гол.

За генеалогічною структурою південна м'ясна порода великої рогатої худоби складається із двох внутрішньопородних типів: причорноморського та таврійського (з високою «часткою крові» зебу).

Причорноморський внутрішньопородний тип представлено заводськими лініями: Асканійця 9150 (середня жива маса корів — 520,3 кг, молочність — 215,9 кг, оцінка екстер'єру — 80,4 балів), Комета 8072 (середня жива маса корів — 548,2 кг, молочність — 213,8 кг, оцінка екстер'єру — 80,8 балів), Жемчуга 301 (середня жива маса корів — 534,8 кг, молочність — 212,8 кг, оцінка екстер'єру — 82,5 балів) та 14 заводськими родинами.

Таврійський внутрішньопородний тип представлено заводськими лініями: Сигнала 475 (середня жива маса корів — 545,0 кг, молочність — 205,3 кг, оцінка екстер'єру — 81,7 балів), Саніла 8 (середня жива маса корів — 555,3 кг, молочність — 214,3 кг, оцінка екстер'єру — 82,4 балів), Ідеала 133 (середня жива маса корів — 536,7 кг, молочність — 209,7 кг, оцінка екстер'єру — 82,8 балів) та 25 заводськими родинами.

У подальшому племінна робота з південною м'ясною породою спрямовуватиметься на збереження генофонду породи й занесення його до реєстру генофондних порід України та Європи і на збільшення кількості поголів'я породи, розширення його ареалу та племінної бази, в тому числі створення нових племзаводів, племрепродукторів та товарних господарств.

Також, постійно підтримуватиметься генетична диференціація популяції — основного резерву генетичної інформації для подальшого прогресу породи за рахунок удосконалення різних генотипів за кількісними (жива маса, середньодобовий приріст, оплата корму, забійний вихід, молочність тощо) та якісними ознаками (масть, екстер'єр), підвищення рівня успадкування цих ознак шляхом щорічної оцінки ремонтних бугаїв і телиць за власною продуктивністю, а бугаїв-плідників за якістю потомства, використання у відтворенні лише бугаїв-поліпшувачів, консолідація тварин нової породи за якісними ознаками та створення однотипних масивів худоби.

Відтворна здатність корів підвищуватиметься методами відбору та відбору батьківських пар з високим значенням цієї ознаки, вибіркою корів здійснюватиметься з коефіцієнтом відтворної здатності нижче 0,75.

Здійснюватиметься моніторинг руху генетичної інформації в популяції шляхом систематичного імуногенетичного контролю походження, аномалій розвитку та ефективності відбору і підбору батьківських пар, а також тестування тріад «батько-мати-потомок», що дасть можливість на основі сімейно-генетичного аналізу визначити генотипні особливості груп різного ієрархічного порядку на алейному та генотипному рівнях.

Належна увага приділятиметься вивченню комбінаційної здатності плідників південної м'ясної породи з матками інших порід молочної та м'ясної худоби для підвищення ефекту гетерозису, як важливого резерву виробництва яловичини та вивченню фізіолого-біохімічних механізмів формування високої м'ясної продуктивності, високої інтенсивності росту за оптимального споживання концентрованих кормів, а також стійкості проти захворювань.